

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права та порівняльного права

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПЕНІТЕНЦІАРНІ СИСТЕМИ КРАЇН СВІТУ
підготовки бакалавра

Луцьк – 2025

Силабус вибіркового освітнього компонента «Пенітенціарні системи країн світу»
підготовки бакалаврів галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D8 Право,
за освітньо-професійною програмою Право

Розробник: Яцишин М. М., професор, доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

(Кравчук В.М.)

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні
кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

Протокол № 1 від 3 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Яцишин М. М.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальність D8 Право, освітньо-професійна програма Право освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) 26 год.
		Самостійна робота 90 год.
ІНДЗ: немає	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма здобуття освіти	Галузь знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальність D8 Право, освітньо-професійна програма Право освітній рівень: перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 6 год.
		Практичні (семінарські) 8 год.
		Самостійна робота 118 год.
ІНДЗ: <u>є/немає</u>	Консультації 18 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові: Яцишин Михайло Михайлович

Науковий ступінь: д.ю.н.

Вчене звання: професор

Посада: професор, завідувач кафедри теорії та історії держави і права та порівняльного права

Контактна інформація: 9999mm@ukr.net

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Силабус вибіркового освітнього компонента «**Пенітенціарні системи країн світу**» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня, спеціальності D8 Право, за освітньо-професійною програмою Право і призначений для студентів II курсу юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки денної форми та заочної форми навчання.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета вибіркового освітнього компонента «**Пенітенціарні системи країн світу**» — вивчення світового пенітенціарного досвіду, а також виявлення та встановлення закономірностей формування сучасних світових пенітенціарних систем, розвитку та функціонування сучасних міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.

Завдання вибіркового освітнього компонента «**Пенітенціарні системи країн світу**» — сформувати у здобувачів освіти науково обґрунтовані знання про сучасний стан та перспективи пенітенціарних систем країн світу.

3. Результати навчання (компетентності)

Компетентності, яких набуває здобувач освіти при вивченні вибіркового освітнього компонента «**Пенітенціарні системи країн світу**», відповідно до освітньо-професійної програми:

Інтегральна компетентність: здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК 5. Здатність визначити придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації .

Результати навчання (РН):

РН 3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

РН 10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові

висновки.

РН 11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

4. Структура освітнього компонента

Денна (очна) форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика світових пенітенціарних систем						
Тема 1. Еволюція світової та вітчизняної пенітенціарної ідеї. Становлення, розвиток та загальна характеристика світових пенітенціарних (тюремних) систем.		2	2	12		ДС, ДБ, ІРС / 10
Тема 2. Історичний аспект міжнародного співробітництва в галузі виконання покарань та поведження із засудженими. Тюремні конгреси.		2	2	12	1	ДС, ДБ, ІРС / 10
Тема 3. Міжнародні стандарти в галузі захисту прав засуджених і ув'язнених та поведження із ними: історія виникнення та їхня сучасна класифікація.		2	2	12	1	ДС, ДБ, ІРС / 10
Разом за модулем 1.	50	6	6	36	2	30
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування пенітенціарних систем у сучасних закордонних країнах						
Тема 4. Формування та розвиток пенітенціарної системи Великої Британії		2	2	13	1	ДС, ДБ, ІРС / 13
Тема 5. Формування та розвиток пенітенціарної системи Німеччини		2	2	12	1	ДС, ДБ, ІРС / 12
Тема 6. Формування та розвиток пенітенціарної системи Франції		2	2	12	1	ДС, ДБ, ІРС / 12
Тема 7. Формування та розвиток пенітенціарної системи США		2	2	13	1	ДС, ДБ, ІРС / 13
Разом за модулем 2.	70	8	8	50	4	50
Контрольна робота						20
Всього годин/Балів	120	14	14	86	6	100

Заочна форма здобуття освіти

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика світових пенітенціарних систем						
Тема 1. Еволюція світової та вітчизняної пенітенціарної ідеї. Становлення, розвиток та загальна характеристика світових пенітенціарних (тюремних) систем.		1	1	13	2	ДС, ДБ, ІРС / 10
Тема 2. Історичний аспект міжнародного співробітництва в галузі виконання покарань та поводження із засудженими. Тюремні конгреси.			1	13	2	ДС, ДБ, ІРС / 10
Тема 3. Міжнародні стандарти в галузі захисту прав засуджених і ув'язнених та поводження із ними: історія виникнення та їхня сучасна класифікація.		1	2	13	2	ДС, ДБ, ІРС / 10
Разом за модулем 1.	51	2	4	39	6	30
Змістовий модуль 2. Особливості функціонування пенітенціарних систем у сучасних закордонних країнах						
Тема 4. Формування та розвиток пенітенціарної системи Великої Британії		1	1	14	2	ДС, ДБ, ІРС / 13
Тема 5. Формування та розвиток пенітенціарної системи Німеччини		1	1	13	2	ДС, ДБ, ІРС / 12
Тема 6. Формування та розвиток пенітенціарної системи Франції		1	1	13	2	ДС, ДБ, ІРС / 12
Тема 7. Формування та розвиток пенітенціарної системи США		1	1	13	2	ДС, ДБ, ІРС / 13
Разом за модулем 2.	69	4	4	53	8	50
Контрольна робота						20
Всього годин/Балів	120	6	8	92	14	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота розглядається як серйозне осмислення набутих знань. Вона віддзеркалюється в усіх формах знання: лекціях, практичних заняттях, при виконанні індивідуального завдання, контрольних робіт, опрацьованні нормативних матеріалів, розв'язанні юридичних задач, тестуванні, складанні заліків та іспитів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, від якої значною мірою залежить розвиток юридичного мислення, засвоєння навчального матеріалу, формування правосвідомості та правової культури.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, регламентується робочим навчальним планом і становить не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу здобувача, відведеного для вивчення конкретного ОК, зокрема на самостійне вивчення курсу даного освітнього компонента відведено **86 навчальних годин для денної форми навчання та 92 навчальних годин для заочної форми навчання.**

Навчальний матеріал освітнього компоненту «**Пенітенціарні системи країн світу**», передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачами в процесі самостійної роботи, вноситься на поточний та підсумковий контроль.

Завдання до самостійної роботи не оцінюються окремо. Контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем освіти, здійснюється під час проведення практичних занять, або шляхом індивідуального оцінювання. Самостійна робота передбачає опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу по кожній темі та виконання завдань семінарських занять та кейсів.

На самостійне опрацювання положень освітнього компонента «**Пенітенціарні системи країн світу**» виносяться такі теми:

1. Загальне поняття пенітенціарної ідеї. Історія виникнення світової пенітенціарної ідеї.
2. Еволюція та основні закономірності функціонування світової пенітенціарної ідеї.
3. Становлення та розвиток світових пенітенціарних систем.
4. Вплив світової пенітенціарної думки на формування пенітенціарної ідеї в Україні.
5. Вплив Пенсільванської та Оборнської систем на порядок та умови тримання ув'язнених в Європі
6. Спроби гуманізації тюремної політики наприкінці XVIII – поч. XX ст.
7. Стан в тюрмах країн Західної Європи наприкінці XVIII – поч. XX ст.
8. Історичний розвиток та становлення перших пенітенціарних систем.
9. Загальна характеристика Пенсільванської, Оборнської та європейських пенітенціарних систем.
10. Міжнародне співробітництво у пенітенціарній сфері.
11. Класифікація міжнародних пенітенціарних стандартів.
12. Передумови зібрання перших міжнародних тюремних конгресів.
13. Характеристика рішень, прийнятих на перших міжнародних тюремних конгресах.
14. Загальна характеристика рішень конгресу у Цинциннаті стосовно основних понять та принципів кримінального права та пенітенціарної науки.
15. Загальна характеристика другої серії міжнародних тюремних конгресів.
16. Значення другої серії міжнародних тюремних конгресів у становленні сучасної пенітенціарної теорії.
17. Практичне значення конгресів ООН по попередженню злочинності та кримінального правосуддя для становлення сучасної пенітенціарної теорії.
18. Історичні передумови виникнення міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених.
19. Принципи сучасної класифікації міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними та її критерії.
20. ООН та її роль у створенні загальносвітових стандартів в галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними та розповсюдженні їх вимог у світі
21. Загальне поняття про документи ООН в галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
22. Характеристика Міжнародного біллю про права людини.
23. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються боротьби зі злочинністю.
24. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав жінок.

25. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав неповнолітніх.
26. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав осіб, взятих від варту.
27. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав жертв злочину.
28. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав уразливих категорій засуджених та ув'язнених.
29. Загальна характеристика Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження із ув'язненими (Правил Нельсона Манделі)..
30. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо заборони тортур й грубого поводження в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
31. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо взяття під варту і звільнення в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
32. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо права на достатній життєвий рівень в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
33. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо права ув'язнених на здоров'я в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
34. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо забезпечення безпеки в тюрмах у пенітенціарній системі України.
35. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо найбільш раціонального використання в'язниць у пенітенціарній системі України.
36. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо контактів ув'язнених із зовнішнім світом в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
37. Європейські пенітенціарні правила – основний збірник приписів персоналу установ виконання покарань щодо забезпечення прав засуджених і ув'язнених та поводження із ними в Європі.
38. Зміст, призначення, мета та структура Європейських пенітенціарних правил.
39. Історія розробки та прийняття Європейських пенітенціарних правил.
40. Вимоги Європейських пенітенціарних правил щодо порядку загальних умов утримання й поводження із ув'язненими та засудженими.
41. Рекомендації Європейських пенітенціарних правил щодо порядку підбору та навчання персоналу установ виконання покарань.
42. Основні принципи Європейських пенітенціарних правил.
43. Поняття, цілі та система покарань за законодавством Англії.
44. Загальна характеристика пенітенціарної системи Англії.
45. Система установ виконання покарань у Великій Британії
46. Загальна характеристика та структура пенітенціарної системи Німеччини.
47. Особливості функціонування системи виконання покарань у Німеччині.
48. Поняття, цілі та система покарань за законодавством Франції.
49. Загальна характеристика пенітенціарної системи Франції.
50. Система установ виконання покарань у Франції.

51. Управління пенітенціарними установами Франції та особливості реалізації прогресивної системи відбування покарання.
52. Контроль за діяльністю пенітенціарних установ Франції.
53. Загальна характеристика та структура пенітенціарної системи США.
54. Система установ виконання покарань у США.
55. Умови тримання ув'язнених в пенітенціарних закладах США.
56. Загальні вимоги, правила та принципи тримання ув'язнених у пенітенціарних установах США.
57. Загальна характеристика пенітенціарної системи Польщі. Досвід реформування пенітенціарної системи Польщі.
58. Особливості функціонування пенітенціарної системи Польщі.
59. Особливості функціонування пенітенціарної системи Чехії.
60. Особливості функціонування пенітенціарної системи Угорщини.
61. Поняття, цілі та система покарань за законодавством Швеції.
62. Загальна характеристика пенітенціарної системи Швеції.
63. Система установ виконання покарань Швеції.
64. Структура пенітенціарної системи Норвегії. Види покарань у Норвегії.
65. Загальна характеристика пенітенціарної системи Норвегії.
66. Поняття, система покарань та особливості їх виконання за законодавством Норвегії.
67. Структура пенітенціарної системи Фінляндії. Види покарань у Фінляндії.

IV. Політика оцінювання

Відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 р. протокол № 8 Вченої ради (<https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-pro-potochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи та реалізується в різних формах, зокрема опитування, виступи на практичних заняттях, заслуховування та аналіз доповідей питань, винесених на обговорення, письмове вирішення завдань, задач (казусів), письмові відповіді на окремі питання, участь у дискусіях/дебатах, експрес-контроль, перевірка результатів виконання різноманітних індивідуальних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо.

Максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Політика викладача щодо здобувача освіти:

- обов'язкове відвідування навчальних занять;
- активність здобувача освіти під час занять;
- своєчасне виконання завдань/робіт, щодо яких встановлено дедлайни.

Не допускається:

- ✓ пропуск занять без поважних причин;
- ✓ систематичні запізнення на заняття;
- ✓ користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативних актів та в інших навчальних цілях).

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи цей ОК, здобувач освіти погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Здобувач освіти зобов'язаний дотримуватись політики академічної доброчесності, що передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у Положенні про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/02/Polozhennya-pro-plagiat-gruden-24.pdf>, а також у Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Пропущені практичні заняття (незалежно від поважності причини) перекладаються шляхом виконання завдань практичного заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи здобувача освіти на практичних заняттях.

Пропуски на практичних заняттях та негативні оцінки (0 балів) можуть бути перекладені до початку заліково-екзаменаційної сесії відповідно до графіку чергування викладача, затвердженого на кафедрі.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач освіти досяг результатів навчання, передбачених ОП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК (Порядок визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки від 29 серпня 2024 року https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC._%D0%9B.%D0%A3._%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf)

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість балів
Участь у правопросвітницьких заходах, робота в юридичній клініці “Ad ASTRA” згідно реєстру клініцистів	до 5 балів
Пройходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної	до 10 балів

Неформальна освіта охоплює тренінги й воркшопи, програми громадських і міжнародних організацій, онлайн-курси. Здобувачі можуть проходити відкриті курси на платформах Prometheus, EdEra, а також використовувати освітній контент від ініціатив HELP Ради Європи (Human Rights Education for Legal Professionals). Рекомендовано пройти такі курси:

- ✓ Платформа Prometheus: «Україна на шляху до ЄС», «Міжнародні реєстри: як шукати і знаходити».
- ✓ Платформа HELP: «Міжнародне співробітництво у кримінальних справах», «Правосуддя перехідного періоду та права людини», «Якість правосуддя-робота CEPJ», «Заборона неналежного поводження».
- ✓ Платформа EdEra: «Європейський механізм захисту прав людини».

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

Відповідно до п 4.5. вищезазначеного Положення передбачено, що здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

Науково-методичною комісією факультету затверджено систему бонусних балів, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК в обсязі до 35 балів (протокол № 01 від 03 вересня 2025 р.).

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість бонусних балів
Публікація наукової статті в періодичному науковому фаховому виданні категорії «Б» (у співавторстві із науковим керівником)	до 7 балів
Виступ з доповіддю на міжнародній, всеукраїнській науково-практичній конференції, засіданні круглого столу, симпозіуму та іншому науковому заході	до 5 балів
Публікація тез доповіді у збірнику матеріалів конференції, круглого столу чи іншого наукового заходу	до 5 балів
Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді	до 8 балів
Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	до 10 балів

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік.

Згідно Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки від 26 червня 2025 року (URL: <https://vnu-taskid841251.s3.eu-north-1.amazonaws.com/s3fs-public/inline-files/2025-protochne-i-pidsumk.otsinyuvannya.pdf>) підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах у формі заліку.

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Залік виставляється за результатами поточної роботи здобувача освіти без планування, проведення модульних контрольних робіт (оцінювання за шкалою від 0 до 100). Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості 100.

У день складання заліку за основною сесією не проводяться додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доздавати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Залік проводиться в усній формі.

Перелік питань до заліку

1. Загальне поняття пенітенціарної ідеї. Історія виникнення світової пенітенціарної ідеї.
2. Еволюція та основні закономірності функціонування світової пенітенціарної ідеї.
3. Становлення та розвиток світових пенітенціарних систем.
4. Вплив світової пенітенціарної думки на формування пенітенціарної ідеї в Україні.
5. Вплив Пенсільванської та Оборнської систем на порядок та умови тримання ув'язнених в Європі
6. Спроби гуманізації тюремної політики наприкінці XVIII – поч. XX ст.
7. Стан в тюрмах країн Західної Європи наприкінці XVIII – поч. XX ст.
8. Історичний розвиток та становлення перших пенітенціарних систем.
9. Загальна характеристика Пенсільванської, Оборнської та європейських пенітенціарних систем.
10. Міжнародне співробітництво у пенітенціарній сфері.
11. Класифікація міжнародних пенітенціарних стандартів.
12. Передумови зібрання перших міжнародних тюремних конгресів.
13. Характеристика рішень, прийнятих на перших міжнародних тюремних конгресах.
14. Загальна характеристика рішень конгресу у Цинциннаті стосовно основних понять та принципів кримінального права та пенітенціарної науки.
15. Загальна характеристика другої серії міжнародних тюремних конгресів.
16. Значення другої серії міжнародних тюремних конгресів у становленні сучасної пенітенціарної теорії.
17. Практичне значення конгресів ООН по попередженню злочинності та кримінального правосуддя для становлення сучасної пенітенціарної теорії.
18. Історичні передумови виникнення міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених.
19. Принципи сучасної класифікації міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними та її критерії.
20. ООН та її роль у створенні загальносвітових стандартів в галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними та розповсюдженні їх вимог у світі
21. Загальне поняття про документи ООН в галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
22. Характеристика Міжнародного біллю про права людини.
23. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються боротьби зі злочинністю.

24. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав жінок.
25. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав неповнолітніх.
26. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав осіб, взятих від варту.
27. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав жертв злочину.
28. Джерела, системи і стандарти ООН, що стосуються прав уразливих категорій засуджених та ув'язнених.
29. Загальна характеристика Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження із ув'язненими (Правил Нельсона Манделі)..
30. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо заборони тортур й грубого поводження в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
31. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо взяття під варту і звільнення в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
32. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо права на достатній життєвий рівень в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
33. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо права ув'язнених на здоров'я в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
34. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо забезпечення безпеки в тюрмах у пенітенціарній системі України.
35. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо найбільш раціонального використання в'язниць у пенітенціарній системі України.
36. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил поводження із ув'язненими (Правил Манделі – 2015 р.) щодо контактів ув'язнених із зовнішнім світом в міжнародних стандартах у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
37. Європейські пенітенціарні правила – основний збірник приписів персоналу установ виконання покарань щодо забезпечення прав засуджених і ув'язнених та поводження із ними в Європі.
38. Зміст, призначення, мета та структура Європейських пенітенціарних правил.
39. Історія розробки та прийняття Європейських пенітенціарних правил.
40. Вимоги Європейських пенітенціарних правил щодо порядку загальних умов утримання й поводження із ув'язненими та засудженими.
41. Рекомендації Європейських пенітенціарних правил щодо порядку підбору та навчання персоналу установ виконання покарань.
42. Основні принципи Європейських пенітенціарних правил.
43. Поняття, цілі та система покарань за законодавством Англії.
44. Загальна характеристика пенітенціарної системи Англії.
45. Система установ виконання покарань у Великій Британії
46. Загальна характеристика та структура пенітенціарної системи Німеччини.
47. Особливості функціонування системи виконання покарань у Німеччині.
48. Поняття, цілі та система покарань за законодавством Франції.
49. Загальна характеристика пенітенціарної системи Франції.
50. Система установ виконання покарань у Франції.

51. Управління пенітенціарними установами Франції та особливості реалізації прогресивної системи відбування покарання.
52. Контроль за діяльністю пенітенціарних установ Франції.
53. Загальна характеристика та структура пенітенціарної системи США.
54. Система установ виконання покарань у США.
55. Умови тримання ув'язнених в пенітенціарних закладах США.
56. Загальні вимоги, правила та принципи тримання ув'язнених у пенітенціарних установах США.
57. Загальна характеристика пенітенціарної системи Польщі. Досвід реформування пенітенціарної системи Польщі.
58. Особливості функціонування пенітенціарної системи Польщі.
59. Особливості функціонування пенітенціарної системи Чехії.
60. Особливості функціонування пенітенціарної системи Угорщини.
61. Поняття, цілі та система покарань за законодавством Швеції.
62. Загальна характеристика пенітенціарної системи Швеції.
63. Система установ виконання покарань Швеції.
64. Структура пенітенціарної системи Норвегії. Види покарань у Норвегії.
65. Загальна характеристика пенітенціарної системи Норвегії.
66. Поняття, система покарань та особливості їх виконання за законодавством Норвегії.
67. Структура пенітенціарної системи Фінляндії. Види покарань у Фінляндії.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти (залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

90-100 – здобувач освіти демонструє вільне володіння теоретичними питаннями, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково дає відповіді на поставлені питання з посиланням на норми законодавства; вільно володіє термінологією;

82-89 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання відповідає повно, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти, вміло їх застосовує при відповіді на питання, однак може допускати деякі неточності чи положення без їх доведеності;

75-81 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає нормативно-правові акти, застосовує при відповіді на питання, володіє основними категоріями;

67-74 – здобувач освіти володіє більшістю теоретичними питаннями з предмету вивчення, володіє термінологією, знає нормативно-правові акти у відповідній сфері, однак не завжди може правильно та аргументовано застосувати норми законодавства при відповіді на питання;

60-66 – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії та нормативно-правові акти, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує її;

1-59 – здобувач освіти володіє теоретичними питаннями поверхнево; знає окремі категорії та нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час відповіді на питання.

Розподіл балів та критерії оцінювання поточного контролю

Розподіл балів, які отримують здобувачі денної форми та заочної форми навчання								
Поточний контроль (макс = 100 балів)							Загальна к-ть балів	
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Контрольна робота	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	20	
10	10	10	13	12	12	13		

Поточне оцінювання (денна / заочна форма навчання)

13 балів – поточне оцінювання

Бали	Пояснення
13 - 10	питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, зроблені конкретні висновки; здобувач освіти демонструє вільне володіння питаннями практичного заняття, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково виконує практичні завдання згідно поставлених вимог, бере участь у дискусії;
9 - 7	питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, зроблені окремі висновки; здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання практичного заняття допускає поодинокі неточності, однак знає нормативно-правові акти, вміє їх застосовувати під час розв'язування задач та аргументувати свою відповідь;
6 - 3	питання висвітлені поверхнево, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення; здобувач освіти не володіє більшістю питань практичного заняття, однак знає нормативно-правові акти; виконуючи завдання, посилається на законодавство, але не обґрунтовує свою відповідь;
2 - 1	питання висвітлені недостатньо, більшість тез потребують уточнення, доопрацювання; здобувач освіти володіє питаннями практичного заняття поверхнево; знає нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час розв'язування практичних завдань.

12 балів – поточне оцінювання

Бали	Пояснення
12 - 10	питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, зроблені конкретні висновки; здобувач освіти демонструє вільне володіння питаннями практичного заняття, вміє переконливо, з посиланням на законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково виконує практичні завдання згідно поставлених вимог, бере участь у дискусії;
9 - 7	питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, зроблені окремі висновки; здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання практичного заняття допускає поодинокі неточності, однак знає нормативно-правові акти, вміє їх застосовувати під час

	розв'язуванні задач та аргументувати свою відповідь;
6 - 3	питання висвітлені поверхнево, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення; здобувач освіти не володіє більшістю питань практичного заняття, однак знає нормативно-правові акти; виконуючи завдання, посилається на законодавство, але не обґрунтовує свою відповідь;
2 - 1	питання висвітлені недостатньо, більшість тез потребують уточнення, доопрацювання; здобувач освіти володіє питаннями практичного заняття поверхнево; знає нормативно-правові акти, але не вміє правильно їх застосовувати під час розв'язування практичних завдань.

10 балів – поточне оцінювання

№ п/п	бали	Оцінка	Оцінка відповідно ECES
1	10	Відмінно	(A) – якщо здобувач демонструє вільне володіння питаннями теми, безпомилково виконує практичні, самостійні, індивідуальні завдання;
2	9- 8	Дуже добре	(B) – здобувач при відповіді на теоретичні питання допускають деякі неточності, активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в явищах і процесах, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача
3	7-	Добре	(C) – загалом хороша робота
4	6-5	Задовільно	(D) – здобувач допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце замінки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо зв'язано і послідовно
5	4-2	Достатньо	(E) – здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і лише іноді із допомогою викладача виправляє ці помилки
6	1-0	Незадовільно	(FX) – здобувач припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань

Критеріями оцінювання знань здобувачів освіти під час усних та письмових відповідей з курсу є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логічна послідовність та системність викладення матеріалу, культура мовлення;
- аналітичність мислення, вміння робити порівняння та формулювати висновки.

**Оцінювання контрольної роботи
(денна (очна) та заочна форми навчання) –20 балів**

№ п/п	Бали	Оцінка відповідно ECTS
1	20-18	здобувач освіти повно відповідає на питання модульної контрольної роботи, вільно володіє термінологією, вміє застосовувати норми законодавства при відповіді на питання та аргументувати свою позицію;
2	17-15	здобувач освіти при відповіді на питання модульної контрольної роботи допускає поодинокі неточності; володіє термінологією; знає нормативно-правові акти з питання контрольної роботи; вміло застосовує норми законодавства при відповіді на питання;
3	14-9	здобувач освіти поверхнево володіє більшістю питаннями модульної контрольної роботи, знає основні категорії та нормативно-правові акти; використовує норми законодавства, але не пояснює їх застосування при відповіді на питання;
4	8-0	здобувач освіти не може дати аргументовано відповідь на питання модульної контрольної роботи, висловлює власну думку при відповіді на питання без посилання на норми законодавства, володіє окремими правовими категоріями.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти;

1. Декларація про захист усіх осіб від тортур та інших жорстоких, нелюдських, або які принижують гідність видів поведження і покарання 1975 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_085#Text
2. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поведженню чи покаранню 1987, ратифікована Законом України від 24.01.1997 №33/97-ВР. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_068
3. Європейські пенітенціарні правила: Рекомендація №R (2006)2 КМРС 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_032
4. Європейські пенітенціарні (в'язничні) правила: затверджені КМРС 1987 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_032/ed19870212
5. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведження і покарання 1984 р., ратифікована 26.01.1987.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966, ратиф. 19.10.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні й культурні права від 16.12.1966, ратифікована 19.10.1973-ВР. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/213460d8-1b27-4bdf-b505-bdcdfc18f6d6/content>
8. Мінімальні стандартні правила ООН відносно заходів, не пов'язаних з тюремним ув'язненням («Токійські правила») від 14 грудня 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_907#Text
9. Мінімальні стандартні правила ООН, які стосуються відправлення правосуддя щодо неповнолітніх («Пекинські правила») від 29 листопада 1985 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_211#Text
10. Мінімальні стандартні правила поведження з в'язнями від 30.08.1955 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_212#Text
11. Основні принципи поведження з в'язнями, схвалені Резолюцією ГА ООН 45/111 від 14.12.1990. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_230#Text

12. Правила Нельсона Манделі. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй щодо поводження з в'язнями. URL: https://www.unodc.org/res/justice-and-prison-reform/cpcj-prisonreform.html/UKR_final_Nelson_Mandela_Rules-E-ebook.pdf

13. Про в'язниці Північної Ірландії, 1953: Закон. URL: <https://www.legislation.gov.uk/apni/1953/18/section/>

14. Про в'язниці Шотландії, 1989: Закон. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/45/section/7>

15. Про в'язниці, 1952: Закон. URL: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/Geoband1Eliz2/15-16/52/section/5A>

Навчальна та наукова література:

1. Богунов С. О., Копотун І. М., Пузирьов М. С. Пенітенціарні системи України та Норвегії: порівняльно-правовий аналіз: посіб. / за заг. ред. О. М. Джужі. Київ: ДПТС України, 2012. 52 с.

2. Збірник міжнародно-правових актів та угод з питань діяльності пенітенціарних установ і поводження з в'язнями / упор. О.І. Шинальський, В.Г. Неділько, І.О. Артеменко та ін. Київ: АННА–Т, 2008. 502 с.

3. Кримінально-виконавче право : навч. посіб. / за ред. Т.А. Денисової. К.: Істина, 2019. 400 с.

4. Кримінально-виконавче право : підручник/ за заг. ред. Б.М. Головкина, А.Х. Степанюка. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 288 с.

5. Кримінально-виконавче право України: підручник / О.М. Джужа, І.Г. Богатирьов, О.Г. Колб, В.В. Василевич та ін.; за заг. ред докт. юрид. наук, проф.. О.М. Джужі. К.: Атіка, 2018. 752 с.

6. Міжнародні стандарти, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань та діяльності органів і установ виконання покарань: методичні рекомендації / уклад. О.В. Романюк, В.О. Човган. Біла Церква, 2016. 131 с.

Додаткова:

1. Андреященко Р. А. Пенітенціарна система Англії та Уельсу у XVI–XX ст.: історико-юридичне дослідження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Ек., 2006. 180 с.

2. Богатирьов І. Г., Пузирьов М. С., Шкута О. О. Доктрина пенітенціарного права України: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2017. 236 с.

3. Врещ, Ю., Радченко, О., Толстенко, Ю. Міжнародно-правові пенітенціарні стандарти. ЛОГОС. Мистецтво наукової думки, 2019. №8. С. 128-132. <https://doi.org/10.36074/2617-7064.08.031>

4. Гальцова О. В. Принцип поваги до прав і свобод людини у кримінально-виконавчому законодавстві, виконанні і відбуванні покарань : монографія. Харків : Право, 2020. 224 с.

5. Іваньков О.І. Міжнародно-правові стандарти у сфері забезпечення захисту прав засуджених до позбавлення волі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2016. 16 с.

6. Іваньков І. В. Теорія пенітенціарії: історико-правове узагальнення. Чернігів: Чернігівський юридичний коледж ДПТС України, 2013. 184 с.

7. Керівництво з застосування правил Нельсона Манделі та PRI 2018. ISBN: 978-83-66089-75-4. 194 с.

8. Лучко С. В. Становлення та розвиток пенітенціарних установ зарубіжних країн: порівняльний аналіз Зарубіжний досвід функціонування пенітенціарних систем: сторінки історії та виклики сьогодення: матер. круглого столу (Київ, 14 травня 2015 р.) / відп. ред. О.В. Сокальська. К., 2015. С. 47–50.

9. Міщук М., Беліков С. Теоретико-правовий аналіз міжнародних стандартів поводження й тримання засуджених. *Legal Bulletin*, 2020. С. 106–114. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/index.php/legal-bulletin/article/view/295>
10. Муравйов К. Досвід США та Великобританії щодо реалізації державної політики у сфері виконання кримінальних покарань та можливості його використання в Україні, Підприємництво, господарство і право. 1/2017, с. 193-197.
11. Пузирьов М. С. Виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк у зарубіжних країнах. *Актуальні проблеми публічного та приватного права: монографія / Андрущенко Т. С., Аніщенко В. О., Зливко С. В. та ін.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ніщिमної С. О.* Чернігів: Академія Державної пенітенціарної служби, 2018. С. 366–428
12. Пузирьов М. С. Порівняльний аналіз пенітенціарної правотворчості Англії та Уельсу й України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2016 № 23 с.165–168 с.
13. Пузирьов М. С. Порівняльний аналіз виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк в Україні та зарубіжних країнах : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2018. 514 с.
14. Сокальська О. Витоки англійської тюремної реформи (XVI–XVIII ст.). *Вісник пенітенціарної асоціації України* 2018 / №4 (6) С. 16-29.
15. Сокальська О.В. Вплив англійських протестантів на формування західних пенітенціарних систем. Пам'ятки права як відображення історичних процесів і рівня культури суспільства: до 500-річчя Реформації: матеріали XXXVII Міжнародної історико-правової конференції, 14–17 вересня 2017р., с.Колочава / ред. колегія : І.Б.Усенко (голова), О. О. Малишев (відп.секр.), А. Ю. Іванова, В. Є. Кириченко, Н. М. Крестовська, І. В. Музика, Є.В.Ромінський, О. Н. Ярмаш. Київ–Херсон : ФОП Грін'Д.С., 2017. С.93–99.
16. Хавронюк М. І. Наукове осмислення правової доктрина та кримінального законодавства зарубіжних країн. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2013, №1(1). С. 298-347.
17. Шуліка В.І. Порівняльно-правова характеристика пенітенціарних систем Англії, Північної Ірландії, Шотландії та Уельсу. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. № 4. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/267746/263579>.
18. Яковець І. С. Досвід виконання кримінальних покарань Королівства Норвегія та доцільність його впровадження в Україні. *Держава і право: зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки*. 2013. Вип. 60. С. 362–368.
19. Яковець І. С. Система виконання покарань Швейцарії. *Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр.* 2011. Вип. 21. С. 162–173.
20. Яковець І. С. Система виконання покарань Швейцарії (частина 2). *Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр.* 2011. Вип. 22. С. 120–131.
21. Яцишин М. Аналіз окремих аспектів пенітенціарних систем Англії, Уельсу та України: спільне та відмінне. *Історико-правовий часопис: науковий журнал*. Волинський нац. ун-т ім. Лесі Українки. Видавничий дім «Гельветика», 2023. №1(20). С.31-39
22. Яцишин М., Крисюк Ю. Перспективи реформування пенітенціарної системи України: досвід Фінляндії. *Вісник Пенітенціарної асоціації України*. 2018. №3(5). С. 102-110.
23. Яцишин М., Крисюк Ю. Проблеми співвідношення кримінально-правового впливу та покарання. *Історико-правовий часопис: науковий журнал / упоряд. О. Крикунов*. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. №2(12). С. 121-126.
24. *Modern Penitentiary System: Challenges and Solutions in Conditions of Military Conflict: materials of professional scientific conference (Chernihiv, May 29, 2025) / Penitentiary Academy of Ukraine*. Chernihiv: PAU, 2025. 230 p. URL: https://pau.edu.ua/wp-content/uploads/2025/07/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82_ENG_2-2.pdf
25. Shulika V., Yatsyshyn M. Peculiarities of the Protection of Ex-convicts' Right to Employment in Great Britain /Особливості захисту права колишніх засуджених на

працевлаштування у Великій Британії. *Library Progress International*, 2024, 44(3), p. 16267-16273.

Інтернет-ресурси:

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <https://rada.gov.ua/>
2. Державна кримінально-виконавча служба України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index>
3. Міністерство юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
4. Міністерство юстиції Великобританії. URL: <https://www.gov.uk/government/collections/prisons-in-england-and-wales>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/>
6. Пенітенціарна асоціація України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.penalassociationukr.com/>
7. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ukrayini>
8. Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org.ua/>
9. Council of Europe. URL: <https://www.coe.int/en/web/portal>
10. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/>
11. World Prison Brief. URL: <https://www.prisonstudies.org/>